



טיפה מן הים ניצוצי לוי יצחק

רעיון לפרשת השבוע
תורתו של כ"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן נ"ע

ויגש – יוסף, אחיו ומוצאי שבת

בתפילת העמידה של מוצאי שבת, אנחנו מוסיפים קטע תפילה שפותח במילים: "אתה חוננתנו למדע תורתך". בקטע התפילה הזה, יש רמז להבדל שבין יוסף הצדיק לבין שאר האחים שלו.

**

לרבי לוי יצחק יש רשימה ארוכה על סוגיה במסכת פסחים, רשימה בת 19 עמודים, רשימה שהוא שלח אותה במכתב לבן שלו, לרבי.

ובתוך הדברים ברשימה הזו, הוא מבאר את ההבדל הפנימי בין נוסח ההבדלה שבתפילה, בין נוסח ההבדלה שבין שבת ליום חול, לנוסח ההבדלה שבין שבת לחג.

בתפילת ערבית של מוצאי שבת אנחנו אומרים את קטע התפילה "אתה חוננתנו", אבל כשבמוצאי שבת חל יום טוב, אנחנו אומרים בתפילה, קטע תפילה שפותח במילים "ותודיענו ה' אלוקינו".

רבי לוי יצחק מציג ברשימה הזו את ההבדלים שבין שני קטעי התפילה האלו, ומסביר מה הסיבה הפנימית להבדלים האלו, ואיך הכל תואם ומשתלב באופן מופלא.

במסגרת הזו ניגע בחלק קטן מההסבר הזה, בחלק שעוסק בתפילת מוצאי שבת.

*

לפני שאנחנו מזכירים בקטע הזה את ההבדלה, "ותבדל ה' אלוקינו בין קודש לחול, בין אור לחושך", אנחנו אומרים שני ביטויים על הקב"ה: "אתה חוננתנו למדע תורתך", "ותלמדנו לעשות חוקי רצונך".

שבח להקב"ה על שלימד אותנו תורה, "מדע תורתך", ושבח על שנתן לנו מצוות "לעשות חוקי רצונך".

מה תוכן שני השבחים האלו, ולמה אומרים אותם במוצאי שבת,

רבי לוי יצחק מסביר, שבמוצאי שבת מתחילה העבודה של היהודי בעולם הזה, מתחילים מחדש את העבודה של בירור ניצוצות הקדושה שבעולם.

בשבת היהודי מרומם מהעולם, בשבת גם העולמות מתעלים לרמה אלוקית גבוהה יותר, ובמוצאי שבת חוזרים מחדש לעבודת הבירורים, לבירור העולם.

והבירור של עולם העשיה, הוא על ידי הספירות התחתונות, הספירות יסוד ומלכות.

*

הרעיון הזה מתבטא גם בחלום של יוסף, "והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה".

"שדה" מסמל את מקום העבודה, את העולם הגשמי, ויוסף והאחים שלו "מאלמים אלומים", אוספים את ניצוצות הקדושה, שנמצאים "בתוך השדה".

יוסף הוא בחינת יסוד, והשבטים הם בחינת מלכות, וכולם יחד, יוסף והאחים שלו, יסוד ומלכות, "מאלמים אלומים בתוך השדה", מבררים ניצוצות קדושה בעולם.

והחלוקה בעבודת הבירורים בין העבודה של יסוד, לעבודה של מלכות הוא, שהעבודה של ספירת מלכות, שמסמלת ביטול וקבלת עול, זו העבודה של קיום המצוות, וזו העבודה של השבטים, שהם בחינת מלכות – עבודה של קיום המצוות.

ואילו הבירור שעל ידי יוסף, שהוא בחינת יסוד – זו העבודה של לימוד התורה,

וכיון שהתורה נעלית יותר מהמצות, כמו שחז"ל אומרים: "ותלמוד תורה כנגד כולם", או כמו שחז"ל אומרים על הפסוק במשלי "וכל חפצים לא ישוו בה", שמשמעות הפסוק היא שאפילו "חפצי שמים", אפילו המצוות, לא ישוו בה, לא שווים אליה, אלא הם פחותים ממנה, כי התורה היא נעלית מהמצוות - לכן האלומה של יוסף, התורה, נעלית יותר מהאלומות של השבטים, "והנה קמה אלומתי וגם ניצבה", והאלומות של כולם השתחוו לאלומה שלו. כי התורה, יסוד, נעלית יותר מהמצות, מלכות.

*

נחזור לקטע התפילה של "אתה חוננתנו": ביום השבת אסור לעשות מלאכות, כולל גם "מלאכת בורר", בשבת לא עוסקים בבירור העולם,

אבל כשהשבת יוצאת, כאשר יורדים חזרה ל"שדה", לעבודה הבירורים, כשמתחילים לעבוד בעולם על ידי תורה ומצוות, על ידי יסוד ומלכות, אומרים דבר ראשון: "אתה חוננתנו למדע תורתך", העבודה על ידי תורה, ספירת היסוד, העבודה של יוסף הצדיק.

ואחר כך "ותלמדינו לעשות חוקי רצונך", העבודה של החוקים, קבלת עול, קיום המצוות, ספירת המלכות, העבודה של שאר השבטים.

ועל ידי שני סוגי העבודה האלו, נוכל לברר ולתקן את העולם - לכן אנחנו מיד ממשיכים ומבקשים: "אבינו מלכנו, החל עלינו הימים הבאים לקראתנו לשלום".

אנחנו פונים להקב"ה גם בתואר "אבינו", וגם בתואר "מלכנו". "אבינו", הוא כנגד ספירת היסוד, ו"מלכנו", כנגד ספירת המלכות. "אבינו", כנגד "מדע תורתך, ו"מלכנו", כנגד "חוקי רצונך".

*

ואנחנו מסיימים את הבקשה, שהימים האלו, הימים של השבוע החדש יהיו: "חשוכים מכל חטא, ומנוקים מכל עון, ומדובקים ביראתך".

רבי לוי יצחק מרחיב ששלושת הביטויים האלו, הם בהמשך לחלוקה בין יסוד למלכות, בין תורה למצוות.

ונרחיב בזה בהזדמנות אחרת,

אבל נקודת הדברים היא: "חשוכים מכל חטא", הוא בהמשך לספירת היסוד, בהמשך ל"אתה חוננתנו למדע תורתך", ללימוד התורה.

ואילו שני הביטויים "ומנוקים מכל עון", "ומדובקים ביראתך", הם כנגד ספירת המלכות, כנגד קיום המצוות, כנגד "ותלמדינו לעשות חוקי רצונך", שקיום המצוות, "חוקי רצונך", מתחלק לשניים, לקיום מצוות עשה, ולזהירות ממצוות לא תעשה.

(לקוטי לוי יצחק, פסוקי תנ"ך ומאמרי חז"ל, עמוד קכב)